

Kivijärven kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS

VUODELTA 2018

Kivijärven kunta
Tarkastuslautakunta
27.5.2018

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO JA TEHTÄVÄ

Kuntalain 121 §:n perusteella on valtuusto asettanut tarkastuslautakunnan vuosien 2017–2020 hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakuntaan on kuuluneet

jäsenet

Teuvo Rekonen (pj)

Risto Oinonen (vpj)

Aira Hakkarainen

Airi Sorsamäki

Heikki Näsi

varajäsenet

Jouko Hautanen

Marjatta Liimatainen

Hanne-Mari Piispanen

Seija Sorsamäki

Paavo Niemelä

Valtuusto on kuntalain 122 §:n perusteella valinnut toimikauden 2016–2018 hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n. Vastuunalaisena tilintarkastajana ja lautakunnan sihteerinä on toiminut JHT, HT Tuomas Mettomäki.

Tilintarkastaja on raportoinut suorittamistaan tarkastuksista tarkastuslautakunnalle ja antanut kuntalain 125 §:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus on ollut lautakunnan käytössä tätä arviointikertomusta laadittaessa.

Varsinaisen työnsä on lautakunta toteuttanut etukäteen laaditun arviointisuunnitelman ja työohjelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta on kokoontunut viisi kertaa. Tarkastuslautakunta on arviointisuunnitelman mukaisesti kuullut seuraavia henkilöitä.

- kunnanjohtaja Pekka Helppikangas
- sivistysjohtaja Pirkko Oinonen
- rehtori Tuomas Kultalahti
- tekninen johtaja Jukka Hertteli
- kunnanhallituksen puheenjohtaja Erkki Leppänen

Heikki Näsi ei esteellisinä ole osallistunut sivistyslautakunnan toiminnan ja talouden arviointiin.

2. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnanhallitus on toimintakertomuksessa tehnyt selkoa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomus antaa riittävän kuvan vuoden 2018 toiminnasta.

2.1. Taloudelliset tavoitteet

Kunnan tilikauden tulos oli alijäämäinen - 0,738 milj. euroa. Edellisenä vuonna alijäämää kertyi - 0,088 milj. euroa. Talousarviossa asetetut tuloslaskelman tulo- ja menotavoitteet toteutuivat talousarviomuutokset huomioiden valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisina. Tilikauden ylijäämän toteutuminen huomattavasti muutettua talousarviota heikommin johtuu pääosin Sompalanpuiston lainasaamisen ja osakepääoman kirjaamisesta arvonalentumisiin ja muihin rahoituskuluihin.

Valokuituverkkoyhtiön 1,7 miljoonan lainantakaus on merkittävä riski kunnalle.

Edellisten tilikausien ylijäämää taseessa oli 3,841 milj. euroa. Tilikauden alijäämä huomioiden on taseessa kumulatiivista ylijäämää 3,123 milj. euroa, mikä on 2.836 euroa per asukas (3.393 euroa/asukas).

Rahoituslaskelmassa toiminnan ja investointien rahavirta oli positiivinen 0,313 milj. euroa (0,671 milj. euroa). Tunnusluku toiminnan ja investointien rahavirta viideltä vuodelta oli -2,26 milj. euroa. Investointien ja toiminnan rahavirta –tunnusluku ilmaisee, missä määrin rahavirtaa jää lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen tunnusluku tarkoittaa, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kasvavaroja käyttämällä tai ottamalla lisää lainaa. Viiden vuoden kertymä kuvaa saman asian pidemmällä aikavälillä.

2.2. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2018 talousarviossa on todettu, että talousarvion käyttötalousosa sisältää toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot tehtäväkohtaisesti. Kunnanvaltuuston päätös sitoo tehtäväaluetasolla määrärahat ja tuloarviot samoin kuin tuloslaskelmaosan määrärahoja sekä tuloarvioita ja investointiosan määrärahoja hankekohtaisesti. Kunnanhallitus ja lautakunnat voivat toimialallaan siirtää käyttötaloutensa määrärahoja tulosalueeltaan toiselle perustellusta syystä.

2.2.1 Hallinto- ja elinkeino-osasto / kunnanhallitus

Yleishallinnon kulujen lisäksi hallinto-osaston vastuulla on yritys- ja elinkeinotoiminta. Kunta on ulkoistanut elinkeinotoiminnan kehittämisen Kehittämissyhtiö Witas Oy:lle. Toimintakertomuksen mukaan Kehittämissyhtiö Witas Oy ratkaisee kuntarahalla kunnan elinkeinojen kehittämiseen ja yrittäjyyteen liittyvät hakemukset. Muihin hankkeisiin osallistutaan kunnan erillispäätöksin.

Työttömyysaste Kivijärvellä on merkittävästi parantunut vuoden aikana. Vuoden 2017 keskimääräinen työttömyysaste oli 12,9 % ja vuoden 2018 aikana se laski 10,5 %:iin. *Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan työllisyys on parantunut merkittävästi vuoden aikana, johtuen markkinatilanteen parantumisesta.*

2.2.2 Sosiaali- ja terveystoimi

SoTe kuntayhtymä vastaa sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä Kivijärvellä. Talvelujen tuottamisesta huolehtii kuntayhtymän Perusturvaliikelaitos Saarikka, joka vastaa koko perusturvan hoitamisesta.

SoTe kuntayhtymän Kivijärven maksuosuus kuntayhtymän menoista oli vuonna 2018 noin 5,5 milj. euroa. Vuoteen 2017 verrattuna menot kasvoivat 2,3 %, jääden kuitenkin talousarviota alhaisemmiksi 106 539 euroa. Vanhusväestön runsaan määrän ja sairastavuuden vuoksi Kivijärven maksuosuus asukasta kohden on kuntayhtymän suurin. Kivijärvellä on ollut saatavilla myös oma lääkäri.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2018 aikana Saarikan talvelut ovat pääosin toimineet sovitusti ja lääkäriin pääsee tarvittaessa.

2.2.3 Sivistysosasto

Kunnan sivistystalvelujen toimintaa ja tavoitteiden toteutumista on selvitetty laajasti ja monipuolisesti toimintakertomuksessa. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on keskeisiltä osiltaan saavutettu.

Varhaiskasvatuksen ja peruskoulutuksen kustannukset ovat toteutuneet hieman alle talousarvion. Yhteensä sivistystalvelujen toiminta oli 89 280 euroa talousarviota pienempi. Sivistyshallinto oli 17 604 euroa talousarviota enemmän. Kunnan asukasmäärä ovat laskenut, mikä nostaa oppilasta ja asukasta kohden laskettuja kustannuksia. Kaikkiaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tavoitteet ovat toteutuneet talousarvion mukaisina.

Kirjastotoimen taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet talousarvion mukaisina. Toiminnallisista tavoitteista sekä lainamäärät ja kävijämäärät ovat laskeneet edellisvuoteen verrattuna.

Lautakunta vieraili kirjastossa, ja totesi, että kirjastotalvelut toimivat hyvin ja kirjaston viihtyisyyttä on parannettu. Kulttuuritoimintaa on saatu järjestettyä taloudellisesti tehokkaasti.

Tarkastuslautakunta toteaa, että asukasluvun jatkuva lasku aiheuttaa asukasta kohden laskettujen kustannusten nousun.

2.2.4 Tekninen osasto

Toiminta-ajatuksen mukaan teknisen toimen tehtävänä on päävastuualueensa talvelujen järjestäminen ja ylläpitäminen kuntalaisille ja kunnan muiden hallintokuntien käyttöön taloudellisesti, tehokkaasti, laadullisesti ja tarvittavassa laajuudessa.

Tehtävistä sekä toiminnan ja talouden toteutumisesta on annettu laaja selvitys toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan tavoitteet ovat pääosiltaan toteutuneet.

Tyhjillään oleville toimitiloille on pyritty löytämään käyttöä. Osa kiinteistöistä on ollut myytävänä, mutta eivät ole johtaneet kaupantekoon. Vuokrattujen tilojen osalta vastuita on selkeytetty. Kunnan omistamien taloyhtiöiden käyttöaste on ollut vuonna 2018 hyvä. Taloyhtiöitä rasittavaa velkataakkaa on saatu kohtuullistettua. Kiinteistöjä on pyritty säilyttämään hyvässä ja toiminnallisessa kunnossa.

Kunnan omistamien tilojen kunto on osin heikko. Tarkastuslautakunta toteaa, että hallituksen tulee laatia kiinteistösuunnitelma, jossa otetaan kantaa, mitä tiloilla jatkossa tehdään ja milloin niiden elinkaari päättyy.

2.3. Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2018 talousarviossa tytäryhtiöille on asetettu tavoitteeksi toimia toiminnassaan ja talouden hoidossaan kustannustehokkaasti niin, että taloyhtiöiden huoneistojen vuokrausaste on korkea sekä että Suomenselän Lentokenttä Oy:n toiminta jatkuu ja lentokenttäalue pysyy käyttökunnossa.

Toukokuun 2015 alussa voimaan tuleen kuntalain mukaisesti konsernin asema tulee korostumaan. Kuntalain 118 § mukaisen erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn tunnusluvut on tilikaudesta 2017 lähtien laskettu konsernilukujen perusteella.

Tarkastuslautakunta toteaa, että konsernin tavoitteiden toteutumista on kuvattu tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta pitää kehitystä hyvänä, mutta toteaa samalla, että konserniohjaukseen ja tavoitteiden asettamiseen konserniyhtiöille tulee edelleen kiinnittää huomiota.

2.4 Henkilöstö

Henkilöstöstä on esitetty muutamia tietoja toimintakertomuksessa. Erillistä henkilöstötilinpäätöstä ei ole laadittu. Henkilökunnan määrä on pysynyt edellisen vuoden tasolla ja on 44,8 henkeä (44,8 henkeä vuonna 2017). Henkilöstökulut pysyivät viime vuoden tasolla ja olivat 2,065 milj. euroa.

Henkilöstön työssäjaksamiseen ja työ hyvinvoinnin edistämiseen henkilöstön käytössä on ollut kuntosalivuoro sekä uimahallilippuja Piispalaan. Toimintakertomuksen mukaan työhyvinvointia selvitetään vuosittain osastoittain työterveyshuollon työtyytyväisyyskyselyin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan pienen henkilöstömäärän vuoksi on tärkeää kehittää työkiertoa ja toimia esimerkiksi yhteistyössä lähialueiden kuntien kanssa, jotta loma- ja sairastapauksissa työt saadaan hoidettua. Riski toteutui vuoden 2018 tilinpäätöksen laatimisen osalta, joka valmistui myöhässä.

3. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan kunta on pystynyt tarjoamaan kuntalaisille kohtuulliset peruspalvelut. Kunnan toiminnalle näiltä osin asetetut tavoitteet ovat siten saavutettu.

Kunnan taloudellinen asema on edelleen vakaa ja kohtuullisen hyvä. Vuoden talousarviossa tilikauden alijäämäksi arvioitiin noin -0,389 milj. euroa. Tilikauden tulos toteutui noin 0,327 milj. euroa heikompana ja oli -0,717 milj. euroa. Kunnan taseessa on tilikauden jälkeen noin 3,1 milj. euroa ylijäämiä.

Tarkastuslautakunta katsoo, että kuntalaisille tuotetut peruspalvelut on kokonaisuutena pystytty pitämään edellisvuosien tasolla ja asetetut tavoitteet on saavutettu kohtuullisen hyvin.

Tarkastuslautakunta esittää kunnan luottamushenkilöille ja henkilöstölle kiitokset kunnan hyväksi tehdystä työstä vuonna 2018.

4. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2018 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää kunnanhallituksen kannanoton arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2019 syyskauden valtuuston kokouksissa.

- Tarkastuslautakunta pyytää selvityksen, millaisia toimenpiteitä kunnanjohtaja, ja kunnanhallitus ovat tehneet matkailun ja yritys-elämän edistämiseksi.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarviossa on esitetty toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita konserniyhtiöille ja tilinpäätöksessä niiden toteutumista on arvioitu. Tarkastuslautakunta kehottaa hallitusta kiinnittämään huomiota toimintakertomuksen sisäisen valvonnan selontekoon erityisesti konsernin osalta.
- Tarkastuslautakunta pyytää, että hallitus laatii kiinteistökohtaisen selvityksen kunnan ja kuntakonsernin kiinteistöjen kunnosta ja käyttötarkoituksesta lähitulevaisuudessa.
- Hallinnon varahenkilöjärjestelyitä tulee parantaa.

Kivijärvi 27.5.2019

Teuvo Rekonen
puheenjohtaja

Aira Hakkarainen
jäsen

Airi Sorsamäki
jäsen

Heikki Näsi
jäsen

